

A close-up, high-resolution photograph of a woman's face, focusing on her eyes and lips. Her right eye is a vibrant, almost ethereal blue, while her left eye is partially visible and appears to be a natural brown. Her skin is fair and has a soft, natural glow. Her lips are slightly parted, showing a natural pinkish-red hue. The lighting is soft and directional, coming from the upper left, which creates subtle shadows and highlights on her skin, emphasizing its texture.

Clélie Avit

AŠ ESU ČIA

romanas

Alma littera

1

ELZA

Šalta. Noriu valgyti. Bijau.

Bent taip atrodo.

Jau dvidešimt savaitių esu komos būklės ir įsivaizduoju, kad turėčiau jausti šaltį, alkį ir baimę. Visiška nesąmonė, nes jei kas nors ir turi žinoti, ką jaučiu, tai aš, o dabar... Aš galiu tik įsivaizduoti.

Žinau, kad esu komos būklės, nes girdėjau juos kalbant. Neaiškiai. Turbūt prieš kokias šešias savaites aš pirmą kartą „išgirdau“. Jeigu teisingai suskaičiavau.

Skaičiuoju, kaip galiu. Jau lioviausiu skaičiuoti pagal gydytojo apsilankymus. Jis beveik nebeateina. Dabar geriau skaičiuoti pagal slaugių budėjimus, bet jie nelabai reguliariūs. Paprasčiausia skaičiuoti pagal valytojos apsilankymus. Ji ateina į mano palatą kasnakt apie pirmą valandą. Žinau,

Aš esu čia

nes girdžiu ant jos vežimėlio užkabinto radijo aparato šaukinį. Ir dabar jau esu jį girdėjusi keturiasdešimt du kartus.

Šešios savaitės, kai atsibudau.

Šešios savaitės, kai niekas to nepastebi.

Tačiau, kai pagalvoji, juk jie nelaikys manęs skeneryje visą parą, ištisai. Jei šalia pypsintis jutiklis nepanoro parodyti, kad už klausą atsakinga mano smegenų dalis vėl funkcionuoja, tai tikrai vargu ar jie guldys mano galvą į aštuonis tūkstančius eurų kainuojančią dėžę.

Jie visi mano, kad aš pasmerkta.

Net mano tėvai pradeda pasiduoti. Mama ateina rečiau. Tėvas būtų liovęsis čia vaikščioti jau po dešimties dienų. Tik jaunesnioji sesutė ateina nuolat, kiekvieną trečiadienį, kartais lydima tuometinio savo draugo.

Mano sesuo tarytum paauglė. Jai dvidešimt penkeri ir ji beveik kas savaitę turi naują draugą. Norėčiau kumščiu pabaksnoti jai į galvelę, bet kadangi negaliu, tai klausau, kaip ji su manimi kalba.

Ką jau ką, o kartoti sakinį „kalbėkit su ja“ medikai tikrai moka. Kaskart, kai girdžiu kurį nors jį tariant (žinoma, tai būna vis rečiau, nes jie vis rečiau ateina), noriu jam surydyti jo žalią chalata. Tiesa, nežinau, ar jis žalias, bet įsivaizduoju žalią.

Aš daug dalykų įsivaizduoju.

Tiesą sakant, daugiau ir neturiu ką veikti. Nes besiklausydama, kaip sesuo vis pasakoja savo širdies reikalus, pailstu.

Sesuo nieko negražina, bet šiek tiek kartojasi. Pradžia visada tokia pati, vidurys toks pats ir pabaiga tokia pati. Kei-

ELZA

čiasi vienintelis dalykas – pats vaikinai. Jie visi studentai. Visi baikeriai. Visi turi kažką įtartino, bet ji to nepastebi. Niekad jai nesakiau. Jei vieną dieną pabusiui iš komos, reikės pasakyti. Galbūt jai praverstų.

Vis dėlto, kai ateina sesuo, yra vienas privalumas. Ji man nupasakoja, kas yra aplink. Teužtrunka penkias minutes. Pirmas penkias minutes, kai įeina į mano palatą. Ji pasakoja man, kokia sienų spalva, koks lauke oras, koks seselės sijonas po chalatu ir koks paniuręs atrodė ateinant sutiktas slaugas. Mano jaunesnioji mokosi dailės akademijoje. Tuo metu, kai apie visa tai pasakoja, jaučiuosi, lyg skaityčiau vaizdų eilėraščių. Bet tai tetrunka penkias minutes. Paskui gerą valandą pasakoja kažką panašaus į romaną iš svajonių serijos.

Šiandien, regis, oras apniukęs, o balkšvos mano palatos sienos nuo to atrodo dar siaubingesnės negu paprastai. Seselė dėvi smėlio spalvos sijoną, tad truputį praskaidrina vaizdą. O naujausias trumpalaikis draugas vardu Adrianas. Po Adriano atsijungiau. Kai durys užsidarė, grįžau į savo aplinką.

Vėl esu viena.

Jau dvidešimt savaitių esu viena, tik šešios, kai tai suvokiu. Tačiau man atrodo, kad jau visa amžinybė. Galbūt laikas eitų greičiau, jei dažniau miegočiau. Na, jei mano sąmonė išsijungtų. Bet miegoti nemėgstu.

Nežinau, ar turiu kokios nors įtakos savo kūnui. Aš greičiau jau „veikiu“ arba „neveikiu“, kaip koks elektros prietaisas. Mano sąmonė daro, ką nori. Esu nuomininkė savame kūne. O miegoti nemėgstu.

Aš esu čia

Nemėgstu miegoti, nes miegodama būnu jau net nebe nuomininkė, o žiūrovė. Žiūriu, kaip prieš mane bėga visi tie vaizdai, ir neturiu jokio būdo juos staigiai nuginti – nubusdama arba apsipildama prakaitu, arba blaškydamasi. Galiu tik žiūrėti, kaip jie plaukia, ir laukti jų pabaigos.

Kiekvieną naktį tas pats. Kiekvieną naktį tas pats sapnas. Kiekvieną naktį iš naujo išgyvenu įvykį, po kurio atsidūriau čia, šioje ligoninėje. O blogiausia šioje istorijoje tai, kad pati įstūmiau save į tokią padėtį. Tik aš. Aš ir kvaila mano aistra ledynams, kaip sakydavo tėvas. Tiesa, dėl to jis ir liovėsi mane lankęs. Tikriausiai mano, kad pati užsitarnavau. Jis niekada nesuprato, kodėl man taip patinka kalnai. Dažnai sakydavo, kad paguldysiu ten galvą. Po mano nelaimės jis tikrai jaučiasi laimėjęs mūsų. O aš nesijaučiu nei pralaimėjusi, nei laimėjusi. Iš viso niekaip nesijaučiu. Aš tik noriu pabusti iš komos.

Noriu jausti šaltį, alkį ir baimę iš tikrųjų.

Tiesiog beprotiška, kiek gali suprasti apie savo kūną, kai esi komos būklės. Iš tikrųjų suvoki, kad baimė yra cheminė reakcija. Nes galiu paklaikyti kas naktį iš naujo išgyvendama košmarą, bet ne – stebiu. Stebiu, kaip stovyklavietės miegamajame keliuosi trečią ryto ir pažadinu savo kopimo draugus, su kuriais susirišame viena virve. Stebiu, kaip nerangiai pusryčiauju, kaip ir kiekvieną sykį, nesiryžtu gerti arbatos, kad užkopus ant ledyno nebūtų pilna šlapimo pūslė. Stebiu, kaip pamažu nuo galvos iki kojų vieną po kito velkuosi dra-

ELZA

bužių sluoksnius. Stebiu, kaip užsisėgu nuo vėjo saugančią striukę, apsimaunu pirštines, regulioju ant kaktos tvirtinamą prožektorių ir apsisegu kates. Girdžiu, kaip su draugais juokiuosi, jie taip pat dar ne visai prabudę, bet sklidini džugesio ir adrenalino. Stebiu, kaip taisausi apraišus, metu virvę Stivui, rišu aštuoniukės mazgą.

Tas sumautas aštuoniukės mazgas.

Šį mazgą rišau nesuskaičiuojamą daugybę kartų.

Tą rytą nedaviau jo patikrinti Stivui, nes jis tuo metu pasakojo pokštą.

O juk atrodė gerai sumegztas.

Tačiau negali savęs apsaugoti. Tad stebiu, kaip veju aplink ranką atliekamą virvę, kita imu ledkirtį ir leidžiuosi į kelią.

Stebiu, kaip uždūstu, šypsausi, drebu, žingsniuoju, žingsniuoju ir vėl žingsniuoju. Stebiu, kaip žengiu santūriais, neskubriais žingsniais. Stebiu, kaip sakau Stivui, kad saugotūsi kiek aukščiau properšą slepiančio sniego sluoksnio. Matau, kaip stipriai sukandu dantis eidama per pavojingą vietą ir atsidūstu nuo palengvėjimo jau kitapus. Stebiu, kaip šmaikštaju, kad tai buvo labai paprasta.

Ir matau, kaip mano kojos apačioje prasmenga.

Kas buvo toliau, atmintinai žinau. Sniego sluoksnis buvo milžiniškas vėpūtinis. Tik aš viena dar buvau ant jo. Sniegas po manim slysta, aš čiuožiu su juo. Jaučiu mane su Stivu jungiančios virvės įtempimą, mes lyg dvyniai su viena virkštele. Jaučiu, kaip iš pradžių mane užplūsta palengvėjimas, paskui, kai virvė keliais centimetrais pailgėja, – baimė. Girdžiu Stivo, kuris katėmis ir ledkirčiais kabinasi į ledą,

Aš esu čia

balsą. Neaiškiai girdžiu nurodymus, bet sniegas ir toliau virsta virš manęs, slegia kūną. Pamažu mano liemenį juosianti įtampa silpsta, mazgas atsimezga, ir aš rituosi.

Nuriedu netoli. Galbūt porą šimtų metrų. Iš visų pusių mane dengia sniegas. Siaubingai gelia dešinę koją, ir atrodo, kad riešai išsilankstė keistais kampais.

Atrodo, kelias sekundes užsnūstu, paskui nubundu žvalesnė negu bet kada. Širdis plaka kaip pašėlusį. Mane apėmusi panika. Stengiuosi nusiraminti, bet sunku. Negaliu pajudinti jokios kūno dalies. Mane per stipriai spaudžia.

Vos kvėpuoju, nors prieš mane ir yra keli kvadratiniai centimetrai vietos. Šiek tiek praveriu burną ir vargais negalais įstengiu atsikosėti. Seilės nutykšta ant dešinio skruosto. Tikriausiai guliu ant šono. Užsimerkiu ir mėginu įsivaizduoti esanti savo lovoje. Tai tiesiog neįmanoma.

Girdžiu žingsnius virš savęs. Girdžiu Stivo balsą. Noriu sušukti. Pasakyti jam, kad esu čia, tiesiai po jo kojom. Girdžiu dar ir kitų balsų. Turbūt alpinistų, kuriuos neseniai aplenkėm. Norėčiau sušvilpti švilpuku, bet turėčiau pajudinti galvą – o tai neįmanoma. Tad laukiu sustirusi, suakmenėjusi. Pamažu garsai nutyla. Nežinau – ar jie nutolo, ar tai aš minu, bet viskas tampa juoda.

O paskui prisimenu vienintelį dalyką – gydytojo balsą, sakantį mamai, kad reikia užpildyti dokumentus, nes ką tik mane pervežė į kitą palatą, nes suprantate, ponija, kai praeina daugiau negu keturiolika savaičių, medikų brigada jau ne kažin ką gali padaryti.

ELZA

Vėliau suvokiau, kad galiu tik girdėti. Sąmonė pasirengė verkti, bet, žinoma, man tai nepavyko. Nepajutau net liūdesio. Ir dabar dar nejaučiu. Aš esu tuščias kokonas. Ne, aš gyvenu tuščiam kokone.

Kokoną išsinuomojęs drugelio vikšras – taip galbūt gražiau. Norėčiau gebėti iš jo išsilukštenti: galėčiau sakyti, kad esu ir savininkė.

2

TIBO

- Sakau, palik mane ramybėj!
- Tu niekur iš čia neisi, kol jo neaplinkysi.
- Atstok! Jau bandžiau penkiolika kartų, niekas nuo to nepasikeitė. Jis apgailėtinas, jis šlykštus, vulgarus ir storžievis. Sakytum, prastas animacinis filmas. Man neįdomu.
- Jis tavo brolis, po galais!
- Buvo mano brolis, kol užvažiavo ant tų dviejų mergiočių. Likimas neprašovė pro šalį. Gal būtų geriau buvę, jei jis būtų miręs kaip ir jos, bet bent jau liko kaip reikiant nubaustas.
- Po galais, Tibo, tik paklausyk, ką tu šneki! Juk negalvoji taip, kaip sakai.
- Sustingstu. Jau mėnesį visiems kartoju tuos pačius žodžius, o pusbrolis tebemano, kad taip šneku vien nuo ne-

TIBO

rimo. Aš jau nebejaučiu nerimo. Iš pradžių jaučiau: kai paskambino iš ligoninės, kai mama sukniubo ant virtuvės grindų plytelių, kai važiuom senu pusbrolio „Peugeot 206“, nepaisydami greičio apribojimų. Jaučiau, kol prie brolio palatos durų išvydau policininką. Nuo tos akimirkos jaučiu vien pyktį.

– Ne, tikiu kiekvienu savo žodžiu.

Paskutinį sakinį ištariau lediniu balsu. Regis, pusbrolis to nesitikėjo. Jis taip pat sustojo koridoriuje. Žinau, kad mama jau penkiasdešimt penktoje palatoje.

Mus aplenkia kelios abejingos medicinos seserys. Dėbte-liu į pusbrolių. Jis suakmenėjo iš gėdos.

– Liaukis sukti galvą ir palik mane ramybėj. Mamai gali išgalvot kokį nori paaiškinimą. Susitiksime prie išėjimo.

Apsigrėžiu, dešinėje pusėje pastumių į laiptinę vedančias duris ir paleidžiu jas užsitrenkti pavymui. Ligoninėse niekas niekada nelaipioja laiptais, tad užsimerkiu, atsiremiu į sieną, paskui iš lėto nuslystu ant grindų.

Pro džinsus vaškuotas betonas šaltas, bet man nusišpjaut. Mano pėdos jau suledėjo bevažiuojant nešildoma mašina, o rankos tikriausiai pamėlusios. Nė nedrįstu pagalvoti, kokios spalvos jos bus žiemą, jei ir toliau kaskart išeidamas iš namų pamiršiu pirštines. Dabar dar ruduo, bent jau oficialiai, bet ore jau sklando žiemos dvelksmas. Man tulžis sukyla iki pat galugerklio, kaip ir kiekvieną kartą, kai įkeliu koją į šitą ligoninę. Norėčiau išvemtį savo brolių, išvemtį jo avariją ir alkoholį, rūgusį jame dieną po to, kai jis partrenkė mergaites. Tačiau gerklė tik spazmiškai

Aš esu čia

susitraukia, niekas iš jos nepasipila. Fantastiška. Aš išve-
miu orą.

Šnervės prisipildo ligoninės oro. Keista. Paprastai laipti-
nėse kvapas silpnėnis. Atsimerkiu – pažiūrėsiu, ar gydyto-
jas nebus pametęs kokio nors daikto, – ir nusikeikiu.

Apsišoviau – aš palatoje. Turbūt supainiojau avarinio iš-
ėjimo simbolį su kažkoku kitu užrašu ant durų. Jau verčiau
pasiskubinsiu išeiti, kol lovoje gulintis žmogus nenubudo.

Iš ten, kur esu, tematau tik apatinę kojų dalį. Na, matau
rausvą jas dengiančią antklodę. Iš tiesų čia dvelkia ligoninės
chemija, bet mano dėmesį patraukia kažkas kito. Yra papil-
domas kvapas, kažkas tokio, kas visai nesusiję su medika-
mentais ir nuolatiniu patalpų dezinfekavimu. Užsimerkiu
norėdamas susikaupti.

Jazminai. Čia kvepia jazminais. Kvapas visai nebanalus.
Esu visiškai tikras – tai toks pat kvapas kaip ir arbatos, ku-
rią kas rytą geria mano mama.

Keista, durų trinktelėjimas nepažadino to žmogaus. Gal
jis dar miega. Neįstengiu pamatyti, ar ten vyras, ar moteris,
bet vien dėl kvapo linkstu manyti, kad moteris. Nepažįstu
jokio vyruko, kuris kvepintųsi jazminais.

Slenku artyn iš lėto, kaip berniūkštis, užsiglaudęs už
žemos dušo kambario pertvaros. Jazminų kvapas stiprėja,
kilsteliu galvą.

Moteris. Galų gale nieko nuostabaus, bet man atrodė,
kad reikia patvirtinimo. Ji miega. Puiku. Galėsiu išeiti nesu-
kėlęs jokio nesusipratimo.

Eidamas atgal mažame ant sienos kabančiame veidrodė-
lyje pastebiu savo atspindį. Mano akys pastirusios, plaukai

TIBO

išsitaršę. Mama visada sako, kad galėčiau būti elegantiškesnis, jei pasivarginčiau susišukuoti. Visada atsakau, kad neturiu laiko. Į tai ji atšauna, kad labiau patikčiau moterims, jei mano rusvi gaurai būtų kiek sutramdyti. Tokiais atvejais susilaikau jai neaiškinęs, kad turiu įdomesnių užsiėmimų negu kabinti merginas, o ji paprastai tuo baigia pokalbį.

Prieš metus išsiskyriau su Sinde, nuo to laiko skandinavosi darbe. Turiu pasakyti, kad šešeri bendro gyvenimo metai tikrai paveikia asmenybę. Kai Sindė išėjo, gavau milžinišką smūgį, ir nuo to laiko peikėjusi. Tad plaukai tikrai man rūpi mažiausiai.

Aš dar ir prastai nusiskutęs. Iš tiesų dvi dienas nesiskutau. Nelabai bjauru, bet mama ir vėl sakytų, kad galėčiau labiau pasistengti. Manęs paklausęs sakytum, kad gyvenu pas mamą. Ne, turiu savo būstą, mažiuką dviejų kambarių butelį ketvirtame aukšte name be lifto. Visai jaukų, o svarbiausia, įperkamą. Tiesiog mama pastarąjį mėnesį tiek nerimauja, kad dažnokai stovyklauju jos svetainėje. Kai tėvas ją paliko, ji taip pat persikraustė, nebeliko svečių kambario. Šiaip ar taip, jos sofą pats pirkau. Nujaučiau, kad vieną dieną teks ant jos miegoti. Tada buvo likę du mėnesiai iki Sindės išėjimo.

Stipriai trinuosi skruostus, atseit taip sušils pirštai. Sugriebiu marškinių apykaklę po megzttiniu ir trukteliu į viršų, stengiuosi suteikti bent šioką tokį pavidalą. Negaliu patikėt, kad visą dieną išbuvau darbe taip apsirengęs, ir niekas man nieko nepasakė. Tikriausiai jie suprato, kad trečiadienis – lankymo diena. Tikriausiai pamatė mano žvilgsnį ir turbūt

Aš esu čia

užsičiaupė nekomentavę. Iš mandagumo. Iš abejingumo. O gal telaukia vieno dalyko: kad mane išmestų, ir kas nors perims mano postą.

Savaime suprantama, kai koridoriuje įžeidinėjau Sindę rėkdamas, kad ji miega su bosu, gavau vieną kitą pastabą, bet vėliau ji perėjo į kitą filialą, o aš esu vienas geriausių darbuotojų, tad jie nenori manęs prarasti.

Veidrodyje stebeilija pilkos mano akys. Sakytum, blankios, palyginti su juodais mano plaukais. Perbraukiu ranka per plaukus tarsi norėdamas paguosti mamą ir tuoj pat liaujuosi. Kas iš to. Aš juk nieko neieškau.

Teškenimas patraukia mano dėmesį prie lango. Šūdas. Pradėjo lyti. O aš nenoriu eiti į lauką ir šalti laukdamas mamos ir pusbrolio. Apsidairau. Šitoje palatoje veikiu jau šilta. Žmogus tebemiega, o kadangi baldai atrodo tobulai švarūs, nepanašu, kad ji būtų dažnai lankoma. Akimirką pamąstau, ar ta padėtis derama.

Jei tas žmogus atsibus, bet kada galiu sumalti kokį nors pasiaiškinimą, pavyzdžiui, kad ką tik įėjau, apsirikau. Jei kas nors ateis jos lankyti, galiu mestelėti esąs senas draugas ir pradingti. Tik gal prieš tai reikėtų sužinoti vardą.

Lovos apačioje pakabintoje knygelėje parašyta: „Elza Biljė, dvidešimt devynerių metų, kaukolės trauma, smarkiai traumuoti riešai ir dešinys kelis. Daugybinė kontūzija, lūžęs šeivikaulis gyja.“ Sąrašas panašiai tęsiamas ir pasibaigia vienu baisiausių žodžių šioje planetoje.

„Koma.“

Iš tiesų man nėra jokio pavojaus ją pažadinti.

TIBO

Nuleidžiu knygelę ir žiūriu į moterį. Dvidešimt devynerių metų. Šitaip gulėdama, kai į visas puses nuo jos išsiraizgę lašelinės ir laideliai, ji panaši į voratinklin sugautą keturiasdešimtmetę mamytę. Tačiau priėjęs kiek arčiau atiduodu jai tuos dvidešimt devynis pavasarius. Gražus smulkių bruožų veidas, kaštoniniai plaukai, šen ir ten strazdanėlės, apgamas prie dešinės ausies. Tik liesos iš po antklodės kyšančios rankos ir įdubę skruostai galėtų priversti manyti kitaip.

Vėl dirsteliu į knygelę – man užgniauzia kvapą.

Nelaimingo atsitikimo data: liepos 10 d.

Jau penki mėnesiai, kai ji tokios būsenos. Turėčiau padėti knygelę, bet mane graužia smalsumas.

Nelaimingo atsitikimo priežastis: sniego griūtis kopiant į kalną.

Visur yra bepročių. Niekada nesupratau, kodėl žmonės keberiojasi ant ledynų, tų sustingusių luitų, išvarpytų skylėmis ir plyšiais, kur gali žūti sulig kiekvienu žengiamu žingsniu. Dabar ji tikriausiai mirtinai gailisi. Na, jei galima taip sakyti. Ji tikrai nesuvokia, kas su ja vyksta. Toks komos principas. Esi kažkur kitur – nežinia kur.

Staiga mane apima siaubingas noras sukeisti savo brolių vietomis su šita mergina. Ji pati save į tai įstūmė. Niekam nepakenkė, bent jau taip manau. Mano brolis buvo per daug išgėręs ir vis dėlto sėdo prie vairo. Jis užmušė dvi keturiolikos metų mergaites. Tai jis turėtų būti komos būklės. O ne ji.

Paskutinįsyk žvilgteliu į knygelę ir padedu ją atgal.

Elza. Dvidešimt devynerių (gimusi lapkričio 27 d.).

Po velnių, šiandien jos gimimo diena.

Aš esu čia

Nežinau kodėl, bet čiumpu prie knygelės pritvirtintą pieštuką su trintuku ir ištrinu skaičių 29. Lieka pilkšva dryžė, bet nesvarbu.

– Gražuole, tau šiandien sueina trisdešimt, – murmedamas įrašau naują skaičių ir vėl pakabinu knygelę.

Dar sykį į ją pažiūriu. Kažkas man neduoda ramybės, nelgiai trukus suprantu kas. Gausybė prie jos prijungtų vamzdelių daro ją negražią. Jei viską atjungčiau, ji beveik būtų panaši į jazmino žiedą, atkakliai kvepiantį palatoje. Šiuo metu vyksta polemika – „atjungti“ ar „neatjungti“. Iki šiol aš neturėjau nuomonės. Dabar norėčiau viską atjungti vien tam, kad ji liktų natūrali.

– Ką gi, tu tokia graži, kad gausi bučkį gimimo dienos proga.

Pats nustembu nuo savo žodžių, bet jau ruošiuosi pastumti į šalį vieną kitą vamzdelį, užstojantį man kelią iki jos skruosto. Iš taip arti galiu aiškiai atpažinti jazmino kvapą. Priglaudžiu lūpas prie šilto skruosto, man lyg elektra trenkia.

Jau metai, kai nebučiauvau jokios moters, išskyrus pasisveikinimo bučinį bendradarbėms. Tame, ką padariau, nėra nė lašo juslingumo nei seksualumo, bet, po galais, ką tik vogčiomis pabučiauvau moterį į skruostą. Ši mintis sukelia man šypseną, atsitraukiu.

– Tau pasisekė – lauke lyja. Truputį palaikysiu tau draugiją, jazmino žiedeli.

Prisitraukiu kėdę ir atsisėdu. Tikriausiai nepraeina nė pora minučių, kai užmiegu.